

Onderzoek naar informele zorg en infectiepreventie

Over hoe informele zorg wordt betrokken bij infectiepreventie in verpleeghuizen

Waarom dit onderzoek?

Infectiepreventie in verpleeghuiszorg moet verbeterd worden om infecties te voorkomen en antibioticaresistentie tegen te gaan (1, 2).

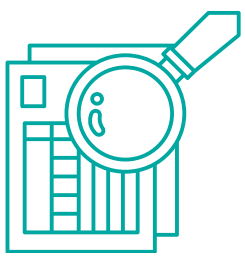
Informele zorg (mantelzorgers en vrijwilligers) wordt meer betrokken bij de zorgverlening, voor kwaliteit van leven voor de bewoner en de toekomst van de zorg (3, 4).

Het belang van goede infectiepreventie in de zorg door mantelzorgers en vrijwilligers wordt steeds groter. De vraag is in hoeverre informele zorgers op dit moment worden geïnformeerd en/of ondersteund over infectiepreventie.

Mantelzorgers en vrijwilligers verlenen hierdoor steeds complexere zorg waarbij de kans op besmetting groter is dan bij welzijnsactiviteiten.

Wat hebben zorgmedewerkers nodig om de informele zorg te ondersteunen bij het hygiënisch werken in verpleeghuizen?

Hoofdonderzoeksvraag:

Deelvragen

1

Hoe worden volgens zorgmedewerkers mantelzorgers en vrijwilligers op dit moment ondersteund om hygiënisch te werken?

2

Wat is de visie van zorgmedewerkers op hoe mantelzorgers en vrijwilligers ondersteund zouden moeten worden zodat zij hygiënisch kunnen werken?

3

Wat helpt en belemmert zorgmedewerkers om de ondersteuning aan mantelzorgers en vrijwilligers te bieden die zij nodig hebben zodat zij hygiënisch kunnen werken?

4

Wat zijn de behoeften van mantelzorgers en vrijwilligers die zorg verlenen in verpleeghuizen om hygiënisch te kunnen werken?

Hoe is het onderzoek uitgevoerd?

14 semi-gestructureerde interviews met...

Zorgmedewerkers

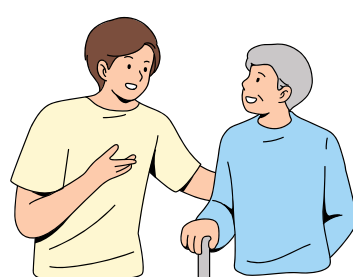

3 verzorgenden

4 verpleegkundigen

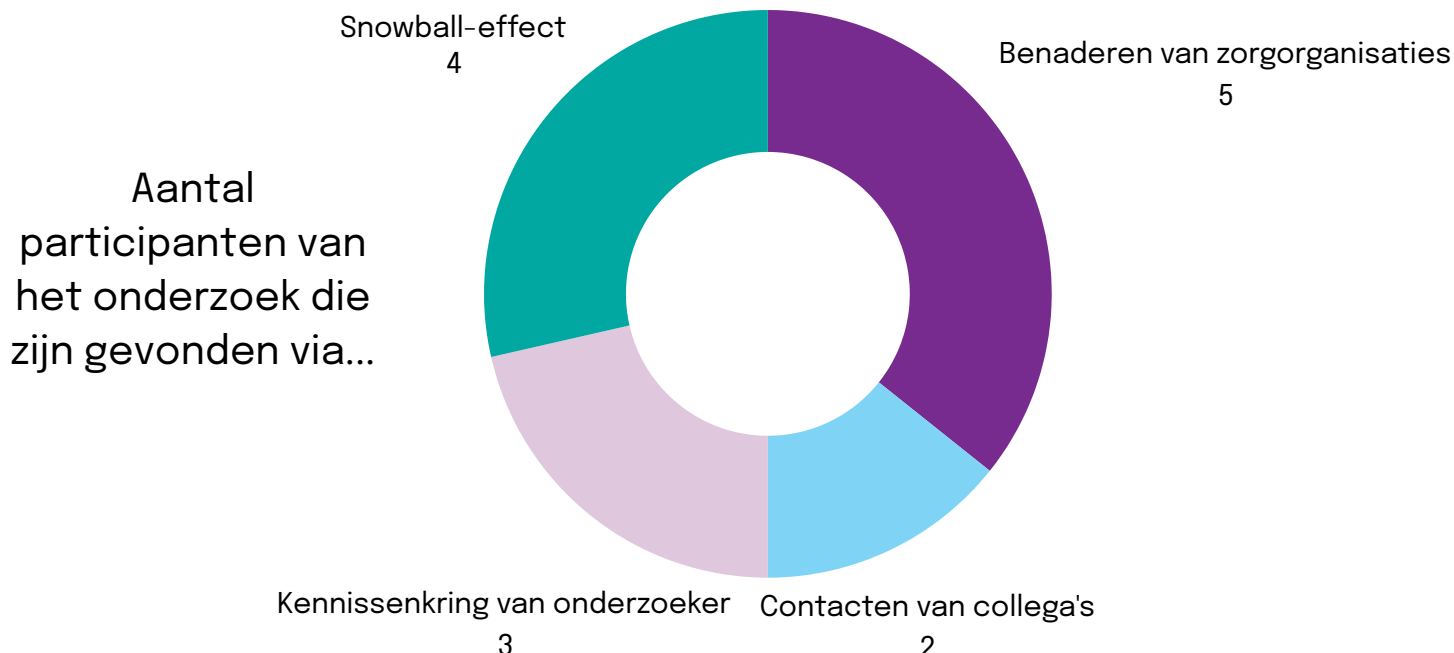
Informele zorg

3 mantelzorgers

4 vrijwilligers

Wat zijn de resultaten?

Mantelzorgers en vrijwilligers worden weinig betrokken in infectiepreventie in het verpleeghuis. Ik vind het wel belangrijk dat zij hierin betrokken worden om zo de infectiepreventie te verbeteren. Maar hygiënisch werken gaat onder het zorgpersoneel ook niet altijd goed... Hoe kan ik dan van informele zorg verwachten dat zij hygiënisch werken? Daarbij wil ik mantelzorgers en vrijwilligers ook niet overbelasten door ze hygiënerichtlijnen te geven.

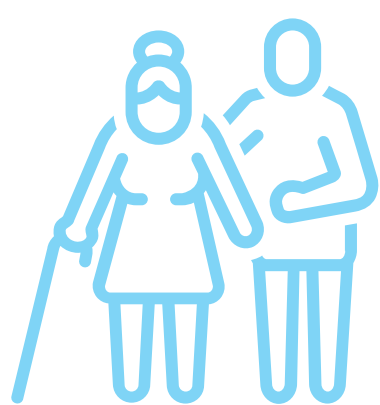
Zorgmedewerkers

Ik denk dat de zorgorganisatie een beleid moet vormen over hoe informele zorg kan worden betrokken in infectiepreventie. Zijn mantelzorgers en vrijwilligers zich wel bewust van hygiëne in het verpleeghuis? Ze hebben hier denk ik meer kennis over nodig.

Ik ben een rolmodel voor informele zorg voor het hygiënisch werken. Het is mijn verantwoordelijkheid om uitleg te geven over hygiëne en mantelzorgers en vrijwilligers aan te leren om hygiënisch te werken. Het is belangrijk dat ik hen zo nodig aanspreek op hygiëne. Om deze taken goed uit te voeren zou ik graag uitleg en scholing krijgen.

Ik krijg bijna geen informatie en uitleg over hygiëne in het verpleeghuis, maar dit zou ik wel graag krijgen omdat ik graag denk aan de gezondheid van mijn naaste en ik misschien in de toekomst meer zorg ga verlenen aan mijn naaste. Ik denk dat zorgmedewerkers mij kunnen helpen aan deze informatie en uitleg.

Een zorgmedewerker heeft mij een keer uitgelegd en voorgedaan hoe ik mijn naaste kon helpen met het verschonen op bed. Die hulp vond ik zo fijn!

Mantelzorgers

Ik ben me bewust van hygiëne als ik bij mijn naaste in het verpleeghuis ben. Ik was en desinfecteer mijn handen en gebruik handschoenen wanneer ik denk dat dat nodig is. Soms weet ik niet helemaal welke materialen voor het toepassen van handhygiëne ik mag gebruiken. Ik ben tevreden over hoe ik aan hygiëne denk, maar als ik dit kan verbeteren wil ik dat wel.

Ik ben me bewust van hygiëne als ik langskom voor mijn vrijwilligerswerk in het verpleeghuis. Ik desinfecteer en was mijn handen regelmatig. Ik ben tevreden met hoe ik aan hygiëne denk, maar ik zou dit wel willen verbeteren. Ik denk dat het goed is dat zorgmedewerkers mij aanspreken op hygiëne als ik iets niet hygiënisch doe. Zo blijf ik me ook bewust van hygiëne als ik langskom.

Vrijwilligers

Ik krijg weinig informatie over hygiëne, los van een flyer over handhygiëne. Ik heb hier geen instructies over gekregen. Ik weet eigenlijk niet goed wat er wordt verwacht van mij op het gebied van hygiëne als ik langskom.

Wat zijn de conclusies van dit onderzoek?

Informatie en instructies voor informele zorg over hygiëne is minimaal.

Er ontbreken duidelijke richtlijnen over hygiëne voor informele zorg. Dit maakt hygiëne bespreken met informele zorg lastiger voor zorgmedewerkers.

Zorgmedewerkers vinden dat mantelzorgers en vrijwilligers meer betrokken moeten worden in infectiepreventie.

Mantelzorgers en vrijwilligers vinden het belangrijk om hygiënisch te werken en willen dit graag goed doen.

Zorgmedewerkers hoeven niet bang te zijn om informele zorg te overbelasten door het geven van hygiënerichtlijnen.

Zorgmedewerkers willen hulp bij hoe zij informele zorg kunnen ondersteunen in het hygiënisch werken.

Welke aanbevelingen komen uit dit onderzoek?

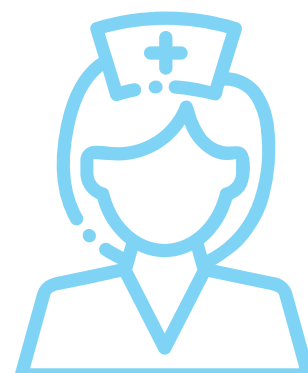

Aanbevelingen voor het bestuur van verpleeghuizen

- Ontwikkel een beleid of visie op informele zorg en infectiepreventie
  - Stem verantwoordelijkheden binnen dit beleid af
  - Betrek een deskundige infectiepreventie voor de inhoud van het beleid
- Ontwikkel duidelijke hygiëne-huisregels voor informele zorg
- Bied zo nodig training aan of geef instructies aan medewerkers om hun taken binnen het beleid goed uit te voeren

Aanbevelingen voor zorgmedewerkers

- Bespreek het onderwerp hygiëne met de informele zorg
- Geef de nodige uitleg en instructies aan de informele zorg over het hygiënisch werken
- Bespreek met het management hoe informele zorg kan worden betrokken in infectiepreventie

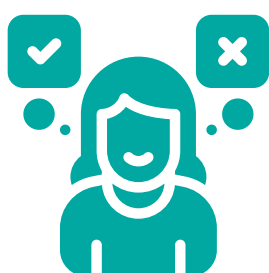

Ideeënbox

Ideeën om de informele zorg te betrekken in infectiepreventie:

- Vertel over het belang van hygiëne
- Praat samen over hygiëne
- Bied training aan over hygiëne

Wat kan nog verder onderzocht worden?

Welke hygiënerichtlijnen passend en haalbaar zijn voor informele zorg om na te leven in verpleeghuizen.

Hoe het implementeren van het hygiënebeleid en het naleven van de hygiënerichtlijnen ervaren wordt door zorgmedewerkers en informele zorg.

Bronnenlijst

- 1 Oldenkamp-Berkelaar, C. (2016). Infectiepreventie: onontbeerlijk voor een goede kwaliteit van de gezondheidszorg. *Nederlands Tijdschrift voor de Medische Microbiologie*, 24(3), 127-131.
- 2 ZorgVoorBeter, 2023. *Infectiepreventie*. Geraadpleegd op 12 maart 2024, via [Wat is hygiënisch werken? \(zorgvoorbeter.nl\)](http://www.waardigheidentrots.nl/actueel/ruim-baan-voor-naasten-en-vrijwilligers/)
- 3 Raad voor Volksgezondheid en Samenleving [RVS], 2022. *Anders leven en zorgen. Naar een gelijkwaardig samenspel tussen naasten, vrijwilligers en beroepskrachten* (Den Haag, April 2022). Geraadpleegd op 12 maart 2024, via <http://www.waardigheidentrots.nl/actueel/ruim-baan-voor-naasten-en-vrijwilligers/>
- 4 Vilans, 2022. *Kennisdossier informele zorg*. Geraadpleegd op 12 maart 2024, via Kennisdossier Informele zorg - Waardigheid en trots voor de toekomst